

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

JONSTRUPBOGEN

42DE BIND

1 9 6 5

REDIGERET AF BØRGE HJERMOV

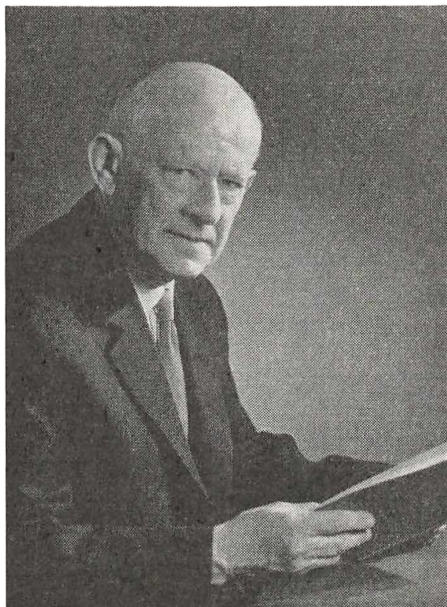

KØBENHAVN
JONSTRUPSAMFUNDETS FORLAG · WILH. THOMSEN
ORDRUPHØJVEJ 24 · CHARLOTTENLUND

1965

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Afsked med rektor Aage Morville	3
Viktor Pedersen: Overlærer Kaj Bang	16
Lærerpersonalet på Jonstrup	18
Dimissionsfesten	19
Rektor Per Mogens Hansens indsættelse	25
Edvard Hansen: En rejse i Sønderjylland	32
Aage Nedergaard Jensen: Årets gang på Jonstrup	38
Dimittender 1964	41
Fra jonstruppernes verden	43
Regnskab og styrelse	48

AFSKED MED REKTOR AAGE MORVILLE

30. 5. 1964

1964 blev et betydningsfuldt år i Jonstrups historie. For rektor Aage Morville betød det afslutningen på 17 års forstander- (rektor-) virksomhed, for rektor Per Mogens Hansen indledningen til et forhåbentlig mangeårigt virke på Jonstrup. Det er derfor naturligt, at Jonstrupbogen 1965 i væsentlig grad behandler de 3 datoer, som er forbundet med rektorskiftet: 30.5.1964 (afskedsfest for rektor Morville), 8.6.1964 (dimissionsfest) og 19.8.1964 (indsættelse af rektor Per Mogens Hansen).

Afskedsfesten for rektor Morville — i seminariets festsal, som var smukt pyntet med markblomster (vild flora) — indledtes festligt med Johan Svendsens festpolonaise, udsat 6-hændigt for klaver og spillet af 3 af seminariets kvindelige studerende. Efter

at lærerrådets formand, seminarieadjunkt Verner Kesselhahn, havde budt velkommen til rektor Morville, repræsentanter for ministeriet, de kommunale myndigheder, praktiklederne, Jonstrupsamfundets bestyrelse, arkitekter, tidligere lærere, seminariets lærere og elever, blev der lejlighed for de mange, der ønskede det, til at hylde rektor Morville. Desværre var der afsat taletidsbegrænsning (2 minutter pr. taler), et forhold, som mange talere beklagede, men som var nødvendigt af hensyn til det store antal talere, der havde meldt sig.

Kontorchef Vagn Jensen udtalte blandt andet:

Desværre er der kun afsat 2 minutter til den enkelte taler til at hylde rektor Morville i — alle i køen skal til! Det er umuligt at sige noget på så kort tid. Vi i ministeriet troede på rektor Morville, da han hævdede, at en flytning af det gamle Jonstrup seminarium var nødvendig. Det blev en for rektor Morville besværlig, næsten umulig opgave, men rektor kan nu se frugterne af sit arbejde, ædle frugter, som værdsættes i seminarieverdenen. Morville svigtede aldrig; han må betegnes som en plusvariant af slægten »homo sapiens«. Morville har en lykkelig evne til at få noget til at gro; han er trofast, ja netop tro og fast i optræden og liv. I en tid, hvor fællesskabet dyrkes så stærkt, at man ofte glemmer nødvendigheden af individualiteter, må man glædes særligt, når man møder en ener. Det, at De, Morville, har været en ener, at vi har vidst, hvor De var og hvad De var, takker vi Dem for. Tak for venskab og godt samarbejde i mange år; jeg lærte at holde af Dem som ven og arbejdskammerat. —

Vagn Jensen sluttede: Jeg ser, jeg har begået en overskridelse i tid på 18 sekunder, men det må vel være tilladt med overskridelser, da vi befinder os på Jonstrup! (Munterhed).

Aftenens anden taler var formanden for Jonstrupsamfundet, overlærer, forstander Kaj Bang:

Det er Jonstrupsamfundet en glæde at være med, når lejlighed gives til at hædre og hylde rektor Morville, men det er næsten umuligt i få ord at bringe rektor den tak for hjælp og støtte, Jonstrupsamfundet skylder ham.

I seminariets vanskeligste tid har De, hr. rektor Morville, med

klogskab og mod bragt »flagskibet« Jonstrup frelst gennem Skylla og Charybdis, så det nu ligger trygt i havn — vel taklet og med et første klasses mandskab — klar til aflevering, når chefen går fra borde.

Jonstrupsamfundet bringer Dem i dag en hjertelig tak, fordi seminariet ved Deres ildhu stadig bærer sit gamle landskendte navn, og vi siger Dem tak, fordi De er gået ind for at bevare nogle af de gamle, men endnu levedygtige traditioner. Også for mindstuen og den gæstfrihed og interesse, De altid har vist samfundet, takker vi Dem hjerteligt.

Vi er overtydet om, at De også i kommende tider vil følge os.

Når snart bådsmandspiben lyder, og De under honnør forlader Deres »flagskib«, da ønsker vi Dem et velfortjent langt og godt otium.

På elevernes vegne talte Per Tornberg:

I morgen den 31. maj tager rektor Morville officielt afsked med seminariet. I den anledning har de studerende og lærerne i fællesskab ment det rigtigst at udtrykke vor tak til rektor gennem denne fest.

De studerende takker for den tid, De har været paa Jonstrup Statsseminarium.

Vi vil gerne takke for den gode samarbejdsånd, der har hersket på seminariet, en ånd der i høj grad skyldes rektor Morvilles glimrende evne til at se det menneskelige, der måtte gemme sig i problemerne.

Samarbejdet mellem lærerkollegiet og de studerende har været udmærket, noget der ikke mindst skyldes Deres dygtige ledelse. Elevforeningen vil derfor sige tak for de mange ting, vi har fået gennemført til fælles bedste og for at vore traditioner kan føres videre.

På mange af de studerendes vegne vil jeg gerne sige Dem tak for den store støtte, der er blevet givet disse, når de er kommet til rektor med personlige, såvel som studieprægede problemer.

Det er vort håb, at vi ofte må se rektor her ude på seminariet såvel i hverdag som i fest.

De vil med taknemmelighed blive husket, så det vil altid være

med glæde, De vil blive modtaget af de studerende; vi håber at se Dem til mange af vore kommende arrangementer.

Til slut vil jeg gerne bede rektor komme her op.

Per Tornberg overrakte en gave fra eleverne, et gulvtæppe, som tak for dygtig ledelse.

For praktikskolerne talte skoleinspektør Johannes Lollike:

Hr. rektor Morville, vi ved alle, at Deres vej fra Jonstrup Vang over Lundtofte her til Fortunen ofte har været trang og besværlig. En af de vanskeligheder, De på Deres vej er stødt på, har man måske ikke lagt så meget mærke til, men derfor har den vel ikke været mindre for Dem. Jeg tænker her på Deres problem med at skaffe nye praktikskoler.

De kom fra det gamle Jonstrup, hvor der ved seminariet var en fast øvelsesskole, der hørte under seminariet, og hvor der derfor måtte være en intim forbindelse mellem seminarium og skole. Ved skolen var der ansat øvelsesskolelærere, der i særlig grad var indstillet på arbejdet med praktik. De kom til Lyngby, hvor praktikken skulle henlægges til det kommunale skolevæsen, men et skolevæsen uden tradition for dette arbejde, og hvor lærerne ikke var indstillet på at overtage det og måske endda noget modvillige. Hvis arbejdet med at overføre praktikken til vort skolevæsen blot i nogen grad er lykkedes, er for tjenesten Deres.

For en del år siden deltog jeg i et møde på en skole, der skulle overtage en del af praktikken. Lærerpersonalet her var heller ikke indstillet på arbejdet, vel lidt uvilligt, eller måske snarere lidt ængsteligt for, om det kunne klare denne opgave. Efter Deres fremstilling af problemerne omkring praktiksarbejdet, givet på Deres sædvanlige uhøjtidelige form, men båret af Deres store interesse for dette arbejde — må jeg i den forbindelse sige, at jeg altid har følt, at lovens ord om, at praktisk skolegerning i forbindelse med pædagogik og psykologi er seminariets hovedfag ikke for Dem er tomme ord — efter denne fremstilling følte jeg, at så godt som alle blev positivt indstillet over for arbejdet. Og det er mit indtryk, at De har opnået det samme på de andre skoler.

Fra de fem praktikskoler skal jeg bringe Dem en varm tak for den måde, De har ført os ind i arbejdet med praktik, og for den måde, De videre har hjulpet os. De er ikke kommet til skolerne for med løftet pegefingre at fortælle os, hvordan arbejdet i enkeltheder skulle udføres. Vi har nærmest følt, at De er kommet som en god kollega, som vi har kunnet drøfte vore problemer med, og De har herved inspireret os i vort arbejde og stivet vore idealer af.

Vi vil savne Dem på skolerne og vil mindes Dem og Deres arbejde for os i dyb ærbødighed. Tak for, hvad De har betydet for os!

Seminarielektor Otto Lindberg ønskede at bringe en personlig tak. Den lød:

Den 15. januar 1948 ved ca. 21-tiden bankede det på vor dør i »Poppelhuset«, og da vi lukkede op, stod der en dame og en herre udenfor i mørket; da de havde sagt god aften, spurgte de, om det ikke var her, der var fødselsdag. Jo, det var det da, og så spurgte de, om de måtte komme indenfor og være med. Det var første gang, De og Deres kone var i vort hjem. Den ene gang blev til mange — mange hyggelige og fornøjelige komsammener, og der udviklede sig en gensidig sympati, der blev til venskab. Det er det venskab, jeg i aften har rejst mig for at sige Dem og Deres kone tak for. Ja, Deres kone er jo ikke mere iblandt os, men hun satte så stærkt præg på venskabet, at Tove og jeg ofte taler om hende — kan du huske, sådan sagde fru Morville — sådan gjorde fru Morville — eller hvor havde vi det hyggeligt og rart den eller den dag. Vi blev jo knyttet særlig stærkt sammen under Deres kones sygdom, og i den tid mærkede vi særlig Deres trofasthed i venskabet. Tove og jeg ønsker Dem en god tid, når De nu bliver tvunget til skilsmisse fra Deres kære seminarium, som står som et værdigt monument over et livsværk, som har mange gode frugter. Tak.

Også fra »det gamle Jonstrup« var der en hilsen:

I et brev dateret 29. maj 1964 til Jonstrupsamfundets formand skriver tidligere formand for samfundet, fhv. førstelærer,

æresmedlem i Jonstrupsamfundet Jørgen Hegelund bl. a. følgende:

»Havde jeg været mere kvik, end jeg er, ville jeg have ytret mig i en personlig hilsen til vor kære rektor.«

Og videre i brevet står der:

»Det blev Morvilles store lykke, at han evnede at leve op til at blive »*Brobyggeren*« blandt Jonstrups forstandere — derved at han lykkeligt forenede at være seminarieforstanderen, der ejede sind og hjerte og forståelse for det gamle Jonstrup samtidig med at han var en ny tids seminarirektor med levende udsyn mod fremtidens krav.

Vi, der ængstedes for, at der ville ske et voldsomt brud, blev lykkelig overbevist om, at det uomgængelige, der måtte ske, blev ført lykkeligt igennem.

Og det skal vor kære rektor have sin meget store tak for — og ikke mindst fra »Gammel-Jonstrup«.

På lærerpersonalets vegne talte lærerrådets formand, seminarieadjunkt Kesselhahn:

Kære hr. Morville.

Det er blevet min opgave på kollegernes og egne vegne at sige nogle ord til Dem her i aften. Lidet misundelsesværdigt, da jeg jo som de øvrige talere efter fælles overenskomst kun har to minutter til min rådighed. Men vi håber, at det, jeg nu vil sige, ikke kommer som nogen overraskelse for Dem, idet ordene jo kun kan blive en understregning af den agtelse og den — må jeg sige: godhed — vi føler for Dem, og som gerne skulle have givet sig udtryk i *det* daglige samvær og arbejdsfællesskab, som nu er ved at holde op.

Vi er kede af at miste Dem, og hvis jeg skal sige hvorfor, kan det vist bedst gøres ved hjælp af et lille og i sig selv uanseligt eksempel.

På et lærermøde var en sag, der i denne forbindelse er ligegyldig, til afgørelse, og meningsudvekslingen tilspidsedes i en udtalelse om, at *man vil jo grine af os*. De nikkede eftertænksomt, bakkede lidt på pipen og sagde så: »Jah! Det vil man måske nok, men det gør såmænd ikke så meget. Vi må efter-

hånden være blevet gamle nok til at kunne tage det også, hvis bare det, vi gør, er rigtigt. « Og sådan blev det.

De har efter vores opfattelse af al evne — og den er stor — altid forsøgt at gøre det rigtige — og det er ikke alle, man kan sige det om.

Dernæst har De haft den lykke at have arbejdssevne til også at kunne gøre det. De vil blive stående i vores bevidsthed som en fin og efterlevelselsværdig repræsentant for den indstilling til tilværelse og mennesker, som er en lykke for en institution som denne, der uddanner til opdragelse for kommende liv.

Der var så meget andet, vi kunne have haft lyst til at nævne, vi har skønnet på, på netop denne dag, men det får nu være. Må vi i stedet have lov til at overrække Dem en ting, som De forhåbentlig får både tid og lyst til at bruge fra nu af. (Gaven var et fjernsyn. Red.).

Vi ønsker Dem held og lykke med det, der nu skal være Deres otium. Og må jeg bede mine kolleger om at rejse sig og sammen med mig drikke rektors skål.

Skoledirektør Tormod Thomsen, Lyngby-Taarbæk kommunale skolevæsen, var sidste taler under denne første del af afskedsfesten. Han sagde blandt andet:

Jonstrup Statsseminarium er tidligere i dag blevet sammenlignet med et flagskib. Dette flagskib skal nu skifte leder, en ny admiral skal til. Man må sige om den hidtidige admiral, at han er en kontrast til søndagskoncerterne — der »aldrig tænkte en selvstændig tanke«. — Jeg kom ind på livet af Morville, da han kommanderede ikke et flagskib, men en beskeden kanonbåd (hentyder til tiden i Lundtofte gamle skole, red.). Det var beundringsværdigt, hvor meget der kom ud af det: det var jo unægtelig en blandet landhandel. Nu er der kommet mange flere kunder i butikken, men her som der var Morville altid den samme: et værdifuldt menneske, som har øvet betydelig indflydelse på Lyngby-Taarbæk kommunale skolevæsen. Personlig har jeg meget at sige tak for; jeg håber at måtte bevare forbindelsen med *mennesket* Morville, nu da samarbejdet med *rektoren* Morville ophører. Rektor Morville er altid på farten — på cykel.

De er alt for frodig til at sidde stille foran et TV-apparat; derfor overrækker jeg Dem i stedet en bog om hverdagen i Danmark før Morvilles tidsregning. Læs bogen og kig fjernsyn bagefter, og skulle det knibe at få tiden til at gå, så spil croquet med os og vore børn.

Efter timers samvær i festsalen trængte forsamlingen til at strække benene. I den lune sommeraften gik man ud i gården for at indvie et lindetræ, plantet til rektor Morvilles ære d. 22. april. Indvielsestalen holdt Jonstrupbogens redaktør gennem mere end 20 år, skoleinspektør Viktor Pedersen, Vanløse Skole. Den lød:

Et lederskifte er en vigtig begivenhed i et seminariums liv, og det falder naturligt ved denne lejlighed at kaste et blik ud over Jonstrups historie og for et øjeblik lade den tale til os. Og Jonstrup har en historie, længere end landets andre seminarier. Den spænder over 173 år og er helt godt belyst, idet der er skrevet henvend tre tusinde sider om Jonstrupforhold, dels i Jonstrupbogen, dels i de ikke få erindringer af gamle jonstrupperne, for hvem seminarietiden har betydet så meget, at de har følt trang til at fastholde indtrykkene derfra. Et af de betydeligste bidrag er givet af rektor Morville, idet han har behandlet begivenhederne i de sidste 12—13 år, så at flytningens historie ligger rigtigt og klart belyst for eftertiden. Det er en af de mange ting, vi skylder ham tak for.

Når det er lederen, der går, er det rimeligt at drage hans forgængere frem i korte glimt, især da Jonstrups historie falder i afsnit, der præges af de skiftende forstandere, der — vidt forskellige, som de var — gav seminariet ansigt. Det har været en række betydelige, markante personligheder, der har ledet Jonstrup; de har hver for sig givet seminariet et særpræg, og ingen af dem har søgt at efterligne nogen af forgængerne.

Man kan ved denne lejlighed fundere over, hvad de gamle mon ville have følt og tænkt ved synet af det nye Jonstrup. Utvivlsomt ville de alle have glædet sig over de smukke og hensigtsmæssige forhold, der her er skabt for den studerende lærerungdom, men også nok have rystet på hovedet over et og andet. Hvad ville ikke formens mand, provst Tidemand, tænke ved at

se de — lad mig nøjes med at sige — letpåkledte elever ligge omkring i solkrogene foregivende at læse lektier. Hvad ville Stig Bredstrup sige til pigernes invasion og igangværende erobring af mandsborgen, som han tappert og sejrrikt forsvarede. Gamle etatsråd Jensen ville nok glæde sig over, at fliden, som han lagde så stor vægt på, atter — efter hvad der siges — er sat i højsædet. Og mon ikke Georg Christensen i sin høje alder glæder sig over, at seminariets leder og lærere går positivt ind for de nye skoletanker.

Rektor Morville ligner ikke nogen af sine forgængere, men en af dem har han dog meget tilfælles med, nemlig Jonstrups første forstander, Saxtorph. Den første og den sidste af det gamle Jonstrups forstandere virkede under forhold, der har mange lighedspunkter. Saxtorph så sit seminarium, Blaagaard, blive ubrugeligt ved militære foranstaltninger, han så det truet med undergang og gennemførte under utrolige besværligheder flytningen til et nyt sted. Han sparede sig aldrig i arbejdet for at skabe de bedst mulige kår for de unge, der var ham betroet, kæmpede mod vrangvilje, manglende forståelse og penge, men gennemførte med stålvilje og sejghed sin sag og genskabte det dødsdømte seminarium. Lighedspunkterne mellem hans og Morvilles situation og indsats er iøjnefaldende. Saxtorph kunne blive vred, så det gav genlyd, og det kan Morville også, som vi ved det. Dengang var det ganske vist ikke en svømmehal, det drejede sig om; men man ville berøve forstanderen en sekretær til hjælp i det administrative arbejde. Vi ser, at allerede dengang kæmpede en skoleleder for at blive aflastet, så at han kunne få tid og kræfter til at gøre en pædagogisk indsats. Endnu et lighedspunkt: Saxtorph kom kun til at nyde frugterne af sit enorme arbejde i få år, og Morville må gå nu, da man synes, han fortjente en række rolige år på seminariet efter de mange års brydsomme slid. Sikkert er det, at Saxtorph ville have nikket bifaldende til rektor Morville.

Hvem betegner man som den betydeligste af Jonstrups forstandere? Spørgsmålet har været rejst, men man skal være forsigtig med at vurdere. Stig Bredstrup siger i sin bog *Fra Jonstrup*, at Driebein var den betydeligste personlighed, andre har ment, det var etatsråd Jensen, mange har hævet Stig Bredstrup

til skyerne, atter andre sværger til Georg Christensen. Jeg selv har fremhævet Saxtorph, men ét er vi i hvert fald ikke i tvivl om: rektor Morville indtager en smuk plads i rækken af Jonstrups betydelige forstandere, måske den smukkeste.

Til hans ære er her plantet en lind, og det er et såre velvalgt minde om vor kære rektor Morville, idet det er noget, der gror. Han har selv plantet noget på dette sted, som vil gro stort og stærkt ind i fremtiden.

Der står en lind i forgården på det gamle Jonstrup, plantet for 85 år siden af den kendte biologilærer Hans Mortensen. Den har set slægternes gang gennem Jonstrup, den har set elever liste beskæmmede bort, når de var »bortskåret som vildskud på pædagogikkens ædle stamme«, den har set hundreder glade dimittender drage ud til det forjættede liv, og den har våget over de unge, der vandrede under dens krone, drømmende om den lyse fremtid, der ventede dem i skolens tjeneste.

Når det genfødte Jonstrups unge vil gå drømmende her under lindens krone — sværmende er måske et rigtigere udtryk —, så må vi håbe, at de engang imellem med tak vil mindes den mand, til hvis minde den er sat. Vi vier nu denne lind til minde i uoverskuelig fremtid om rektor Morville, hans helstøbte personlighed og hans fremragende gerning, og vi døber linden: »Morvilles træ«.

Lad mig slutte, nu da vi har lyttet lidt til historiens tale, med etatsråd Jensens ord i hans dimissionstale for 95 år siden: »Gud beskærme denne planteskole og lade den vokse i velmagt, frisk og frodig til sene dage«.

Til lejligheden havde seminarielektor Kaj Viderø skrevet sangen:

Morvilles træ

Mel.: Menuet af »Elverhøj«.

Det træ, vi planter her i dag,
hvis vækst endnu er liden,
skal fæste rod i muldens lag
og vokse op med tiden.
Dets ved skal suge jordens saft

og bark og grene nære,
så stammen, fuld af spirekraft,
kan højt sin krone bære.

Det træ, vi planter i vor gård,
skal trives vel og længe
og følge trofast år for år
naturens gode gænge,
idet det folder ud sin pragt
ved forårssolens komme
og atter fælder løvets dragt,
når somrens tid er omme.

Det træ, vi planter her i kvæld,
skal stå som æresstøtte
for ham, som havde mod og held
til Jonstrups borg at flytte.
Vi døber det »Morvilles træ«,
et navn med bramfri tone,
og mindets fugl skal finde læ
og bygge i dets krone.

K. V.

3. afsnit af afskedsfesten for rektor Morville — igen i festsalen — indledtes med Smetana: Rondo i C dur, smukt spillet af en af seminariets musiklærere, pianist, komponist Viggo Synestvedt, og 3 af seminariets elever, som derefter gav en festlig og flot fremførelse af Schubert: March militaire. Tre af seminariets lærere, lektor Holkenov, lektor Viderø og adjunkt Karl- sen, havde ønsket at hædre rektor med det særprægede skuespil: »Kardinalernes middag«. Stykket gjorde stor lykke, og de tre lærere høstede fortjent bifald. Endnu en musikalsk afdeling fulgte, givet af nuværende og forhenværende elever, akkompagneret af lektor, fru Asta Andersen. Igen kunne man glæde sig over sang og musik af høj kvalitet.

Til slut tog rektor Morville ordet for at takke alle tilstedeværende, f. eks. »min medarbejder og medstrider, kontorchef Vagn Jensen«. Rektor sagde blandt andet: »Tak for hvad De

har betydet for mig og for seminariet. Deres indsigt i byggeriet har været af uvurderlig værdi. Tak til arkitekterne (Ib Martin Jensen, fru Ulla Tafdrup, Rosenkjær). Byggeriet er præget af gennemført smag, som har fremkaldt begejstrede udbrud, også fra udenlandske gæster. Tak til skoledirektøren for altid redebønhjælp, for de venlige ord og gaven. Tak til viceskoledirektør Aage Hansen for Deres hjælp med at få anbragt vikarer. Tak til alle praktikskoler for venlig vejledning. Tak til kollegerne på Jonstrup for mange års gnidningsfrit samarbejde. Lærerpersonalet er særdeles harmonisk. Jeg mindes ikke én kedelig situation fra de 17 år på Jonstrup. Tak for gaven; jeg glæder mig til igennem TV at få udviklet mit åndsliv! Tak til elevkredsen, som har betydet umådeligt for mig. Jeg vil i fremtiden ofte se på det smukke tæppe og mindes Jonstrup, mindes hvert smil, hvert venligt ord.« — Rektor sluttede: »Samværet med eleverne har betydet meget for mig i min ensomhed. Samarbejdet er det fundamentale i skolen. Som leder sidder man i en nøglestilling, og jo ældre man bliver, des tungere føler man ansvaret. Eleverne er her i deres frodigste år. Undertiden spørger man sig selv: »Hvad giver vi dem?« Vel ligger ansvaret også hos eleverne, men seminariet har stor forpligtelse for, at eleverne får noget virkeligt ud af deres studieår. Ingen nulevende rektor eller lærer får samme indflydelse som tidligere tiders store, for eksempel Bredstrup, men også i dag stilles der store krav til os. To dage i året er tynget af et særligt ansvar. For det første dagen, hvor man optager nye elever. Mange søger, men optager man altid de bedste? Der er desværre aldrig blevet opfundet en egnethedsprøve for vordende lærere; undertiden føler man sig usikker, også fordi man ved, at som forholdene er i øjeblikket, er, når brevene er puttet i postkassen, et tilsvarende antal stillinger i folkeskolen besat. — For det andet dimissionsfesten. Den er noget af det skønneste i seminariets liv. Man ser ud over en forsamling af glade og forventningsfulde unge mennesker med deres forældre og glædes med dem over det, der er nået. Men bagefter kommer triste tanker. Trist er det at sige farvel til eleverne. Man tænker uvilkårligt: »Hvad fik de med sig ud over beviset? Time efter time kan man fundere over, hvad der mangler, ansvaret for de unge føles særlig tungt på en sådan aften.

Jeg har været med til at dimittere 1500 elever; det kan nok give anledning til alvorlige tanker. — Jeg har altid følt det som en ære at være leder af Jonstrup. Nye tider kræver nye skikke, så på visse punkter har jeg måttet bryde med fortiden, men jeg har altid respekteret den og holdt af seminariet, hvadenten det lå i Jonstrup, Lundtofte eller Lyngby. Jeg vil ønske en lykkelig fremtid for Jonstrup, at det må være et sted, hvortil forældre gerne sender deres sønner og døtre, og et sted, hvorfra folkeskolen gerne får sine lærere. Jonstrup vil altid leve i mit sind. Måtte Guds velsignelse altid hvile over dette sted!«

OVERLÆRER KAJ BANG

** 13. juli 1893—† 1. februar 1965.*

Budskabet om, at Jonstrupsamfundets formand, pens. overlærer Kaj Bang er død, vil gøre et dybt indtryk på de mange, som værdsatte ham for hans evne til at glæde andre og skabe fest i de kredse, han færdedes i.

Kaj Bang voksede op på Frederiksberg, kom til Jonstrup og tog eksamen derfra 1915. Han aftjente sin værnepligt ved livgarden og gennemgik kornetskolen på Kronborg. Derefter kom han til Københavns skolevæsen og fik sin gerning ved Stevnsgades skole på Nørrebro i 43 år. I en årrække var han faginspektør i dansk og regning ved fortsættelseskursus og senere forstander ved samme på Grundtvigskolen, et arbejde, han holdt meget af.

Han var kendt som en dygtig, inciterende lærer, der altid beredvilligt og oplagt lod sin sjældne evne til at skabe fest komme

sin skole til gode. Han var en fremragende arrangør, og som festtaler og viseforfatter var han uovertruffen. Hans sange og viser: lyriske, alvorlige eller muntre, var af en sjælden lødighed, og han var meget produktiv. Han skrev flere hundrede sange (alene til sin skole 120), og ved møder så deltagerne altid med forventning hen til Kaj Bangs sang, der for mange blev festens højdepunkt. Nogle af hans sange fandt plads i sangbøger, og komponister satte melodier til dem. Sangen fra Johansens afskedsfest 1935: Jonstrup, dit navn kalder minderne frem, med Bitsch' melodi synges ved alle vore sammenkomster.

Jonstrupsamfundet og Jonstrup seminarium stod hans hjerte særlig nær. I 1956 indtrådte han i styrelsen og efterfulgte i 1957 Ernst Gehl som formand. Og han blev en fremragende leder af vor forening. Han repræsenterede Samfundet på en smuk, formfuldendt måde og ledede møderne, så at de blev virkelig festlige, kammeratlige sammenkomster. Han interesserede sig levende for bevarelsen af Jonstrupminder og indrettelsen af mindestuen. Sin Jonstruptid glemte han aldrig. Den gamle Borg i de skønne omgivelser og kollegielivet var for ham en berigende oplevelse, og han havde stor pietet for sine gamle lærere. Det gav sig således udslag i hans initiativ for at få bevaret Stig Bredstrups gravsted smukt og værdigt, og en af hans sidste glæder var, at det lykkedes. Hans indsats i Jonstrupsamfundet vil blive husket, og vi vil altid mindes ham som Jonstrups gode søn.

Kaj Bang var stærkt nationalt indstillet, hvilket bl. a. gav sig udslag i hans interesse for soldaterforeningerne: Garderforeningen og holdet fra kornetskolens. Det førte ham også ind i modstandsbevægelsen, og han deltog aktivt i kampen. Hans familie betød meget for ham, og vore tanker går til hans hustru, som var ham en trofast støtte gennem årene, ikke mindst i det sidste svære.

Bisættelsen foregik i stilhed på Søndermarks krematorium, og han hviler på Solbjerg kirkegård på Frederiksberg.

Viktor Pedersen.

LÆRERPERSONALET PÅ JONSTRUP

Forreste række: Berlev, Sloth, G. Christensen, L. Larsen, A. Morville, Enkegård, E. Jensen. 2. række: Kesselhahn, B. Trier-Frederiksen, K. Lund, Outsen, Skafdrup, A. Trier-Hansen, A. Andersen, K. Hodal, V. Jensen. 3. række: Heltoft, Nedergård, Lindberg, Dam Mikkelson, Jespersen, Viderø, Sølling, Koch, Kinch. 4. række: Christensen, Jensen, Hjernov, Synnestvedt, Holkenov, Lollike, Thomsen, Mathiesen, Karlsen, Wolffsen.

DIMISSIONSFESTEN

8. 6. 1964

Dimissionsfesten 1964 fik en særlig stemning derved, at det var sidste gang, rektor Morville sendte et hold dimittender ud fra Jonstrup. Blandet i den sædvanlige glæde var vemoden over afskeden, ikke blot hos dimittender, men også hos lærere. To ting bør nævnes fra den dag: rektor Morvilles dimissionstale, som bringes i sin helhed, og en tradition, som lektor Viderø stiftede ved at få dimittenderne til at løbe rundt om Morvilles lindetræ under afsyngelsen af Borgsangen, efter at anden del af festen, »fællesspisningen« i festsalen, var forbi. Eftersom en del af de »gamle« Jonstrup-traditioner ikke har kunnet overføres til det nye Jonstrup, må man glædes over, at nye træder i stedet.

Rektor Morvilles dimissionstale 1964:

Midt i denne dejlige tid, hvor naturen fornyer sig på den skønneste måde, skal vi nu til at sende 84 unge ud til gerning i folkeskolen. Nogle har været her i 5 år, andre i 3, de er kommet fra Jylland, Fyn og Sjælland, de er udgået fra mange forskellige skoler. Nogle har boet på kollegiet, andre i deres hjem. Der er mange forskelle i baggrund, i kår og i oplevelser. Men De har alle været et led i et fællesskab, som har været bestemt af at have samme mål og samme opgave, at blive uddannet som lærer i den danske folkeskole. Nu er uddannelsen her på stedet afsluttet for at blive fortsat inden for andre rammer, i livets skole. Vi har kun tilbage at ønske Dem til lykke og medgive Dem vore ønsker om, at Deres gerning må lykkes og give Dem glæde.

Det har ikke været svært at få stilling. Tilbuddene har hængt i tykke lag på opslagstavlen. Nu kommer det vanskeligere: at fylde den plads, De har fået. Vi har ikke fortalt Dem, at det er en let sag at gå ind til. Den tid er forbi, da det blot drejede sig om at lære børnene ABC og tabel.

De kommer ud i skolen i en urolig tid, hvor opgaverne mere og mere tårner sig op. Ustandselig melder der sig nye krav. De mange ministerielle betænkninger i alle farver har væltet en forvirrende masse nye opgaver ind over lærerstanden. Man kommer uvilkårlig til at tænke på den lille bibelske fortælling om Martha og Maria, Martha, som gør sig uro og bekymring for mange ting. Mere og mere gøres læreren til en Martha-skikkelse, som går op i utallige gøremål. Han skal passe den fundamentale undervisning, som alle hans forfædre i skolen har varetaget, men han skal også tage sig af erhvervsvejledning, familiekundskab, færdselslære, filmkundskab og mange andre ting. Han skal sende børn til skolelæge og tandlæge, tage sig af lejrskole og avisindsamling. Ak, Martha, Martha, som jager fra opgave til opgave.

Og der rejses stadig nye krav. Udbygningen med 8. og 9. klasse har endnu ikke helt fundet sin form, og snart skal vi regne med 10. klasse. Enhver udvidelse af skolens område fører naturligt nye opgaver med sig. I øjeblikket laves der f. eks. adresser og resolutioner om sexualvejledning, som skolen skal tage sig alvorligt af. Også den forlængede fritid drages ind under lærerens virkefelt. Der skal dannes hobby-klubber, laves dramatiseringskursus og dyrkes alle former for idræt. Intet af det kan afvises, men atter ryster man på hovedet og tænker: Martha, Martha. Dertil kommer kravet om nye undervisningsformer. En strøm af tandhjul og elektroner slippes ind over skolen. Indlæringsprocessen må finde nye former, også maskinelle. Læreren slider sig tom i uro og bekymring for mange ting.

Skolen kan ikke undvære Martha-typen, den energiske, arbejdsomme lærer, som er ansvarsbevidst over for alt, hvad man lægger på ham. Svigter han over for alt det nye, ender vi i stagnation, og al tale om en modernisering af skolen bliver til tomme ord. De unge, som forlader os i dag, går derfor ind til uro og bekymring for mange ting. Måske vil De føle, at seminariet har svigtet Dem, fordi vi ikke fik vist Dem, hvordan man lærer børnene det store venstresving, eller forklaret Dem i familiekundskab hvordan man advarer mod at købe forlorne renaissancemøbler på afbetaling. Vi ved bedst selv, hvor vores undervisning ikke er fyldestgørende i forhold til blå, grønne og brune

betænkninger. Men vi har prøvet at gøre det så godt, vi kunne inden for de givne rammer. Og vi har fortrøstet os til, at der i alle uddannelsesgrene altid vil være meget, som man selv må finde ud af. Det har ikke været vores mål at formgive den perfekte lærer, som magter alt. Vi håber blot, at vi har givet Dem et grundlag at begynde på.

Læreren bliver i disse år udadvendt som Martha, og den fare, som truer ham, er, at han i sin uro og bekymring for mange ting glemmer noget centralt. Man mindes konen, som Søren Kierkegaard taler om, der i befippelse over, at der var ild i huset, kun nåede at redde ildtangen. Hvad reddes der ud af det almindelige virvar, som vi skolemæssigt befinder os i? Der skal ikke tales ilde om skolens arbejde for at gøre børnene funktionelt dygtige. Den danske skole arbejder ihærdigt og loyalt for at opfylde samfundets krav. Og der nås meget. Når disse årganges børn går ud af skolen, er de ikke så vildfarne over for fremtiden, som man før har oplevet det.

Og dog drejes tanken hen på Marthas søster Maria, som fandt det ene fornødne, den indadvendte type, som ikke tager fejl af værdierne. Men det er ikke Maria, som er på mode. Hun repræsenterer det irrationelle mere end det effektive.

Det er ikke skolens skyld, at det er blevet sådan. I tidligere tider, i pietismens og rationalismens tidsalder var der livsanskuelige kræfter, som blev bestemmende for skolens målsætning. I vor tid er der ikke i samfundet en sådan ideologisk baggrund for skolens arbejde. Det kan befrygtes, at de kilder, som gennem historien har givet næring til det folkelige åndelige liv, er ved at tørre ud. Skolen bliver nu en genspejling af et dynamisk, maskinelt samfund, hvis norm er den kontante ydelse.

Derfor må vi prøve også at lære af Maria. Men her er vi ladet i stikken af den pædagogiske tænkning. Det er ikke lykkedes for det moderne demokratiske samfund at opstille et opdragelsesideal, fordi samfundet ikke har nogen livsanskuelse. Det, der skal komme af ansvar for en sindets forædling, forpligtelse over for det enkelte individs udvikling til etisk personlighed, det må komme fra den enkelte lærer, der som Maria har fundet det ene fornødne.

Der er det fine ved den lille bibelske fortælling, at det ikke

siges, hvad det ene fornødne er. Det er overladt til den enkelte selv at finde ud af, hvad der for ham i de forskellige livsforhold er det væsentlige. Selv om den lille episode i Lazarus' hus drejer sig om det religiøse liv, kan den dog anvendes på andre menneskelige sammenhænge. Hvad er det ene fornødne i det ægte-skabelige forhold, i det sociale samvær osv.? For os, der er samlet her, er det nærliggende at overføre det på vores arbejde i skolen og spørge, hvad der er det ene fornødne i en lærers gerning.

Der er givet mange svar, men næppe noget, der dækker helt. Der er henvist til et eller andet metodisk princip eller en pædagogisk idé, som f. eks. at gøre børnene selvstændige, eller at skabe den rette samfundsborger, eller et andet motto. Men det er måske rigtigere som i fortællingen at lade spørgsmålet stå åbent, for at hver lærer i sin gerning kan finde frem til, hvad der for ham eller hende er det ene fornødne. Der skal nok slet ikke generaliseres. Menneskene, også lærere, er for forskellige, til at man kan sige noget almengyldigt. Mange af os har set, at et kristent livssyn har givet en lærers gerning en særlig dybde. Andre har fundet et ståsted i en almen humanistisk kultur. Men det er noget, som må komme indefra; det er fra det indre liv, der udgår de kræfter, som sætter os i stand til at klare det udadvendte.

Jeg tror, at det ene fornødne bedst findes, når læreren har sind til mere at se på det enkelte barn end på klassen. Vi lever i en tid, hvor statistik er trumf. En befaling er udgået, at al verden skal skrives i hulkort. Vi tæller og rubricerer, og det gør vi også i skolen med vores deling i A-børn og B-børn og glemmer derved let, at der bag hvert skolebord sidder to forventningsfulde barneøjne, der har ret til at vente noget for sig selv. Jeg har aldrig kunnet lide, at en lærer taler om, at der i hans klasse er et godt eller dårligt børnemateriale. Børn er ikke materiale, og skolen er ikke en fabrik, men et grosted for børn, som engang skal være voksne, som under deres opvækst gerne skulle have fundet holdbare værdier.

Skolen har brug for både Martha og Maria. Den ideale lærer er den, der har begge i sig, som ikke lukker øjnene for de praktiske opgavers mangfoldighed, men med energi tager dem op,

som med fuldt sind gør sig uro og bekymring for mange ting, men samtidig som Maria har fundet det ene fornødne, fundet det centrale i alle hans bestræbelser.

Jeg kan ikke sige Dem, hvad det ene fornødne er. Jeg ved blot, at det ikke findes ved at blade i kartoteker eller stirre på kurver og diagrammer. Det findes kun, hvis hvert enkelt barn bliver en levende virkelighed for læreren. Så vil han finde ind til, hvor han kan give noget. Måske skal der ikke så meget til. Jesus siger et sted, at den, der har rakt en af hans disciple et bæger koldt vand, ikke skal miste sin løn. Et venligt ord i det rette øjeblik, en hjælpende hånd i en vanskelig situation. Der skal ikke meget til for at knytte et varmt tillidsforhold mellem lærer og barn. Jeg kan så godt lide Søren Kierkegaards udtryk: hin enkelte. Jeg vil ønske for Dem, at hvert barn, De skal have med at gøre, for Dem må blive hin enkelte, som står Dem nær.

Mit ønske for Dem ved afskeden skal være, at De må blive Martha og Maria i én person. Jeg ønsker Dem velsignelse til midt i opgavernes virvar at have sind til at finde det ene fornødne.

Ved den traditionelle spisning i festsalen takkede adskillige, dimittender, deres forældre, praktikledere, lærere, for de forløbne år. Et enkelt eksempel skal gives:

Nu er turen kommet til os, og det er blevet min opgave at sige nogle ord.

Man hører mange og højst forskelligartede udtalelser mellem år og dag. Og med hensyn til praktikundervisningen har det strakt sig fra sådanne som: »Hvad skal vi dog med den praktikundervisning. Vi får jo ikke en pind ud af det, men sidder bare og spilder tiden« og til sådanne som: »Næh, det vi har fået mest ud af på seminariet, og det, man burde bruge meget mere tid til, det er praktikundervisningen.«

Der er stor forskel på lærere, og der er stor forskel på lærer-studerende, og der er stor forskel på, hvad den enkelte elev lærer hos den enkelte lærer. Men jeg tror, at noget af det væsentligste, vi har fået ud af at være i praktik på Trongårdsskolen, består i, at man er blevet klar over, at der ikke er nogen opskrift

og ingen universalløsning på dette at undervise; men at det afhænger af situationen, ens eget temperament og af børnene. Og så er der vel også faldet et par »fiduser« af undervejs — undskyld ideer.

Mange af lærerne har vi også haft til metodiktimer, som nok for de fleste fags vedkommende kan siges at have været for få. Men der er en anden ting, jeg også gerne vil nævne, og det er stemningen på Trongårdsskolen. Jeg synes, vi er blevet godt behandletovre hos Dem, som en slags kolleger, og De har altid været meget venlige til at hjælpe os til rette med praktiske vanskeligheder og givet Dem tid til at snakke med os, hvis der var noget særligt.

Jeg tror, jeg kan udtale mig på mine klassekammeraters og egne vegne, når jeg siger tak til hr. Lollike og Trongårdsskolens lærere for disse ting. Og personligt vil jeg gerne sige, at jeg på Trongårdsskolen har mødt så mange ting og synspunkter, som jeg synes er rigtige, og også en god vilje fra lærernes side, og jeg vil slutte med at ønske held og lykke i fremtiden for lærere og børn på Trongårdsskolen.

Endnu et par timer tilbragte man med kaffedrikning i kantine og pejsestue og med dans i festsalen, inden Borgsangen sluttede dimissionsfejten 1964.

REKTOR PER MOGENS HANSENS INDSÆTTELSE

19. 8. 1964

Som på årets to foregående »mærkedage« var vejret den første dag i skoleåret 1964—65 smukt, varmt. Spændt forventning følte vel mange den 19. august. Ville rektorskiftet betyde et brud med afgørende ting i Jonstrups liv? På hvilke punkter ville skiftet betyde inspiration udefra?

Indsættelsen foretoges af konstitueret direktør for Direktoratet for Folkeskolen og Seminarierne, N. C. Horsfeldt-Poulsen, der — efter at have læst kaldsbrevet højt — blandt andet udtalte: »Per Mogens Hansen har for længst slået sit navn fast i seminarieverdenen som en dygtig administrator og en fremragende pædagog. Det er derfor med stor tryghed, vi overgiver arbej-

det som leder af Jonstrup til Dem. Jonstrup Statsseminarium er flere gange omtalt som flagskibet i dansk seminarieverden. Jeg kan forsikre Dem om, at De får en fortræffelig besætning at støtte Dem til. Undervisningsministeriet ønsker familien Per Mogens Hansen velkommen til Jonstrup — også til datteren, der ville have »slået sin far ihjel på grund af skiftet, hvis han ikke havde været så god en far!«

Som ved tidligere lejligheder af festlig eller højtidelig art glædede også denne gang Den nye danske Kvartet forsamlingen med sin smukt klingende musik. Derefter bød lærerrådets formand, adjunkt Kesselhahn, den nye rektor velkommen. Han sagde:

Også vi fra seminariet vil gerne benytte denne vigtige dag til at byde Dem velkommen. Denne vigtige dag for både Dem, Deres familie og os. Et seminarium er jo som enhver anden virksomhed en institution, hvor der er en vekselvirkning mellem leder og medarbejdere, enten disse er studerende, lærere eller på anden måde tilknyttet det daglige arbejde. Der kan indgå både inspiration og pression i begge retninger, og vi er indstillet på, at det inspirative moment skal være det fremherskende. Og i dette har vi al mulig støtte i Deres tidligere virke og uddannelse: en læreruddannelse, en universitetsuddannelse og mange års praktisk rektorgerning lyder i vore øren betryggende, og det lidt, vi allerede har lært Dem at kende, har bestyrket os i den opfattelse, som rygten havde ladet ile forud, at De også ved de vanskeligere udtrykte, men ikke dermed mindre vigtige menneskelige kvaliteter vil blive Jonstrup en god mand.

På sin vis må det være vanskeligt at flytte fra et seminarium til et andet. De ved lige så godt som vi, at der til ethvert sted er knyttet en bestemt atmosfære, for ikke at bruge det mere krævende ord: ånd — oparbejdet gennem årtier, i Jonstrups tilfælde måske århundreder, og som det kræver lang tids daglig omgang at komme helt tæt ind på livet af. Skiftende indvåneres opfattelse af små og store problemer, omgangsform og holdning, løsning af praktiske gøremål, oplevelse af dagens arbejde og af aftenens sammenkomster har — villet eller ikke villet — sat deres spor; og der er noget værdifuldt i denne tilslibning af

et miljø, som ikke må forveksles med tilvant og sløvende konservatisme. Den række af traditioner, som vi i vore radikale og daglysskeptiske øjeblikke ikke undlader at smile ad, venligt men overbærende, har i andre stunder en betydning, som rækker ud over karakterer, vidnesbyrd, bygninger og håndgribelige oplevelser. Det gælder både dette her med at løfte sten på øjeblikket og at møde i deputation på årets første rigtige varme dag (der falder i september og selvfølgelig ikke bliver bevilget), som det gælder mødet med gamle jonstrupper og højtiden ved juleafslutningen.

Også til denne atmosfære byder vi Dem velkommen og håber, at De vil kunne opleve den og kunne tilslibe den yderligere til sene slægters venligt overbærende ihukommelse.

Vi er glade for vores skole; vi synes, vi bor pænt og praktisk, vi synes somme tider, at her er festligt — ikke kun om aftenen — og jeg synes lige, De skal vide, at vi også er taknemmelige over det arbejde, der er blevet gjort af vores forrige rektor, der i sin egenskab af direktoratsmedarbejder har glædet os ved at være til stede her i dag.

De kommer hertil på et tidspunkt, hvor der er ved at ske meget med hensyn til uddannelsen, og jeg kunne tænke mig, at der i Deres rektorperiode vil blive flyttet om på mange ting. Nogen vil måske endda komme til at stå på hovedet, men vi tilsiger Dem loyalt medarbejderskab til det, der i vor ændrede tilværelsesform må laves om, for at også skolen i nutidens så meget mindre og så højt teknificerede verden kan hjælpe med til at få dygtige og glade børn til at befolke den. Vi synes, det er et vigtigt og et godt arbejde. De nu overtager, og vi mener med fuld ret at kunne byde Dem og Deres familie velkommen til dette gode sted, hvor vi håber, De vil komme til at virke i mange år til gavn for folkeskolen, for seminariet, for os — og for Dem selv.

Hjertelig velkommen.

Til slut tog rektor Per Mogens Hansen ordet i en tale, der lover godt for den nye tid — et indtryk, der er blevet forstærket i de forløbne måneder. Talen lød:

Det er med tak i hjertet, at jeg i dag starter det egentlige daglige skolearbejde her på Jonstrup statsseminarium, tak til undervisningsministeriet, der har villet betro denne store opgave til mig, tak til rektor Morville, der med den kærligste omsorg og nænsomhed har tilrettelagt vagtskiftet her på stedet. Det ligger mig på sinde, rektor Morville, at De til fulde er klar over, hvor meget De vil glæde os alle ved at komme her på seminariet, der i så eminent grad er Deres værk, så ofte De har lejlighed dertil. Tak til Lyngby—Taarbæk kommune og dens skolevæsen, der med så åbne arme har taget denne institution til sig og har gjort et seminariums vanskeligst administrerbare opgave: praktikundervisningen til noget klart og veldefineret, til en opgave, man glæder sig over. Tak til de mange medarbejdere her på institutionen, der har lukket op til de alsidige problemkomplekser, der skal kendes og kunnes.

Det er en forpligtelse, der nok kan hvile på os med adskillige atmosfærers tryk at starte et nyt skoleår. Disse mange, mange nye mennesker, som kommer her for at starte deres uddannelse, og som med tillid og tiltro ser frem til, hvorledes vi vil være med til at forme deres fremtid. Bag hver eneste af Dem skimter vi ægtefæller og forældre, som de planer, der nu skal realiseres, er blevet drøftet og drøftet med. Vendt og drejet: Har vi nu råd til det? Er jeg nu dygtig nok? Vil jeg nu egne mig til den vanskelige opgave med børnene?

Bag mange af Dem står et oprud fra Deres barndomshjem, og foran ligger det første år alene på et lejet værelse med kufferten under sengen og rummets susen bag Deres skulder.

Det kan nok belaste os at tænke på, og vi kan kun sige, at vi skal gøre vort bedste for at opfylde nogen af de forventninger, der med rette stilles.

— Med raske skridt svandt da sommerferien 1964 hen, under regnbyger, under susende storm fra vest, under mild sommertorden, men også under solstrejf og vilje til godhed. Den var som et billede på livet i dets stadig skiftende faser. Menneskenes verden har nok forfærdet os mere, når vi gang på gang har set ned i afgrunde af uhygge.

I en katastrofetid som vor er det af fundamental betydning, at vi dog indadtil har fred og harmoni, og en sådan fred og

harmoni kan formodentlig kun skabes gennem deltagelse i fællesliv af en eller anden art. Det sociale mønster er af fundamental betydning for personlighedsudviklingen og for menneskers trivsel, og det sociale mønster, mennesker ned igennem tiderne har følt sig mest knyttet til, er de små grupper, hvor man oplever den direkte tilknytning til andre mennesker. I store dele af verden er der mennesker, som knytter hele deres liv til den lille landsby, hvor de er født, og hvor alle mennesker står hinanden nær. Som eksempel kunne man nævne indbyggerne i de cirka 700.000 indiske landsbyer.

I industrialiserede samfund har mennesker mere og mere mistet kontakten med de små sociale grupper. Disse samfund er dels gået i opløsning, dels er der vokset nye sekundære grupper op, et slags udvidet socialt milieu, mærket af teknik og mekanik og præget af det, vi kalder organisationsånd. Mennesker kan nok opleve en større eller mindre tilknytning til dette milieu; men det kan ikke stille dybe personlige krav, som primær-samfundet kan. Der kan være noget frysende over industrisamfundets sammenhold.

Men det er ikke alene for personlighedsudviklingen, at oplevelsen af primær-samfundet er central. Også for kulturlivet har de små primærgrupper noget at sige.

Det er erfaringsmæssigt således, at kulturen først og fremmest videreføres til nye generationer gennem intime personlige kontakter, jvf. det britiske universitetssystem. De vigtigste faktorer i kulturspredning er imitation og psykisk smitte, hele det vejr af inspiration, der kan stå omkring en dygtig lærer eller en fremragende foredragsholder.

Men det sociale milieu er af sideordnet betydning. Under gunstige omstændigheder kan det sociale mønster afspejle de bedste og fineste frugter af den årtusindgamle sociale evolutionsproces. Den kulturelle arvs højeste værdier afspejlet i personligheden er træk som god vilje, mod, tålmod, samfølelse, evne til at tage hensyn til andre.

De dybeste kulturrødder i et samfund er ikke at finde i den store kunst, i den højt udviklede teknik eller i komplicerede politiske institutioner. Kunst, videnskab, demokratisk styresæt er altsammen blomst og frugt af kulturen; men kulturrødderne er

de underliggende tilskyndelser, motiver, vaner og traditioner, som, når de er sunde og levende, fører til, at kulturen sætter frugt. Disse rødder går atter til primærsamfundet, til det sociale mønster, der råder der, til de egenskaber, menneskene der lægger for dagen i tilknytning til hinanden, til god naboånd, saglig forskertrang, tolerance, god vilje osv.

Varige kulturelle fremskridt kommer derfor ikke i første række som resultat af organisatoriske indgreb fra toppen af samfundet. Disse indgreb virker vel snarere bremsende. Kulturen stiger og falder i samfundet i takt med det niveau, primærsamfundet til enhver tid står på.

Primærsamfundet er således den kilde, som kulturen suger kraft og inspiration fra, samtidig med, at det er det milieu, som stærkest virker ind på personlighedsudviklingen hos mennesket. Derfor er det en så alvorlig sag, at netop primærsamfundet i vore industrialiserede og urbaniserede samfund er ude for stærke opløsningstendenser.

Dersom man lidt nærmere skal karakterisere primærsamfundet, må man sige, at det er et fællesskab af individer, som af indre trang og på baggrund af fælles vaner, traditioner og interesser mødes personligt og handler sammen. I et sådant samfund er ikke socialt maskineri og organisation noget væsentligt. Det sociale samliv udspringer af personligt kendskab, gensidig forståelse, tiltro og samfølelse. Den enkelte føler et dybt ansvar for samfundet som helhed, et ansvar, som er væsensforskelligt fra den organisatoriske planlægning, der snarere er et udslag af personlig trang til fælles handling end et forbillede for slig handling.

På den anden side må primærsamfundet ikke løsrives fra den større sammenhæng, det er en del af. Det har en stor opgave, som kun det kan løse fuldt ud, nemlig at lære menneskene, hvorledes det er at mødes i samfølelse, tillid og tolerance, lære det at mestre små livsforhold, således at man personlig vokser ved det, og at harmonien i primærsamfundet styrkes. Mennesker, som har lært at løse problemer sammen med andre, er det tilskud, som primærsamfundet kan give nationalsamfundet.

En skole er ikke et primærsamfund, men kan i sine bedste

øjeblikke nærme sig til et sådant; men det kræver en indsats af alle gode kræfter, og det er til disse gode kræfter, jeg appellerer, når ønsker for det nye skoleår fremsættes.

Frankrigs største humanist, den gode mester Francois Rabelais udsendte i 1534 bogen Gargantua, der blev første bind i hans hovedværk: Gargantua og Pantagruel. I et kapitel i bogen om klosteret Thelema opstiller han et opdragelsesideal for samliv imellem voksne mennesker, et ideal, som de bedste i hans tid deler. I al sin optimisme lyder det: »Gør, hvad du vil!«, og hans videreudbygning af tesen lyder:

»fordi folk af god herkomst og god opdragelse, når de omgås i pænt selskab, af naturen har et instinkt og en spore, der altid driver dem til dygtige handlinger og holder dem borte fra lasten, Og det kalder de ære!« —

Det samme dristige ideal mener jeg at turde holde op for Dem. Vi stoler på Deres instinkt, der driver Dem til dygtige handlinger, og vi stoler på, at Deres instinkt i enhver situation vil fortælle Dem, hvad helhedens tarv vil kræve.

Per Mogens Hansen.

EN REJSE I SØNDERJYLLAND

1912

I anden klasse (1911—12) havde vi dannet et lille sangkor. Når vi selv skulle sige det, var det ganske godt, navnlig fordi vi havde nogle virkelig gode tenorer: Otto Lindberg, Erik Messell og Paul Liebetrau, som i øvrigt var fra klassen over os. Også et par gode basser: Folmer Lauritzen og Eilert Halved, og en meget fin tenorbaryton: Marinus Rasmussen. Skytte Christiansen og Edv. Hansen gjorde fyldest på mellemstemmerne, og Vilh. Thure dirigerede os — han havde absolut gaver i den retning, og han kunne støtte mellemstemmerne, når det kneb. Sanglærer Steensen havde instrueret os i vort repertoire, og vore kammerater var glade, når vi sang for dem. Vore tenorer frydede os ofte med deres soloer: hvem fra den tid husker ikke Otto Lindberg, når han smeltende sang Johan Svendsens serenade eller smældede Heises »Søndenvind« ud. Eller Messells Schubert-sange.

Hen på foråret dukkede den tanke op, at vi kunne tage ud på en turné i sommerferien og vise vore evner. Den skulle gå til Sønderjylland, mente vi, og Messell, som havde holdt ferie dernede, skrev til sin ferievært, gårdejer H. P. Hansen, Hjerting, og svaret kom hurtigt: »Kom bare, I skal være velkomne.«

Både Steensen og forstander Bredstrup interesserede sig for foretagendet, vi trænede vældigt og lagde planer. Bredstrup foreslog, at vi skulle indlede turen på Askov, og han skrev til fru Ingeborg Appel, som var forstander i sin mands ministertid.

Og så — en af de første dage i sommerferien — mødtes vi 9 i København og gik om aftenen om bord i damperen til Kolding. Vi rejste naturligvis på dæksplads, og natten blev lidt lang, men det var heldigvis dejligt sommervejr, og hen på formiddagen næste dag nåede vi Kolding og kørte med toget til Vejen, hvor vi indkvarterede os på Højskolehjemmet. Efter at vi havde gjort os i stand, gik turen ud til Askov, hvor fru Appel

Deltagerne i Sønderjyllandsturen.

stod på trappen som en borgfrue og tog imod os. I hendes store dagligstue fik vi kaffe, og så blev vi sendt ud på rundtur i den store højskole under vejledning af fru Appels to søde unge døtre. Også et historisk foredrag fik vi lejlighed til at høre, selv om det kneb at holde sig vågen — det var ikke blevet til megen søvn på damperen. Efter middagen i spisesalen gik vi så over i den store amfiteatraliske foredragssal og sang vort repertoire for sommerskolens unge piger, der lønnede os med mægtigt bifald, også vore solister med Lindberg i spidsen. Så skulle vi have jordbær i fru Appels dagligstue, og endelig kunne vi gå ind til Vejen og strække vore trætte lemmer og hvile vore søvnige hoveder.

Næste morgen skulle vi så ned over Kongeåen. Vi havde fået besked om, at vi ikke skulle vække for megen opmærksomhed, og vi gik derfor over ved »Frihed«, syd for Skibelund, hvor der ikke var fast grænsevagt, og ydermere havde vi delt os i to hold, som gik over med en halv times mellemrum og mødtes i Skodborg. Herfra vandrede vi de 10 km ud til Hjerting, hvor vi blev modtaget med åbne arme af gårdejer H. P. Hansen. Vi skulle synge om aftenen i hans have, og han kunne fortælle os, at der

var kommet adskillige indbydelser til os rundtomkring fra, så vi kunne begynde at lægge en plan for vor videre tur, en plan, som ganske vist medførte adskillige improvisationer, men som dog førte til, at vi i løbet af de tre uger, vi tilbragte dernede, sang 16—17 forskellige steder fra Vesteregnet til Als. Der behøvedes dengang ingen impressario for at arrangere turen — indbydelserne kom fra steder, hvor de havde hørt om os, og indbydelsen til tilhørerne er nok gået fra mund til mund. Det gjaldt om ikke at vække for megen opsigt, så ikke »ægendarm« skulle blive opmærksom. Alle vegne blev vi modtaget med stor gæstfrihed, og man var virkelig glad for vore koncerter — vel mest fordi vi var danske og unge.

Jeg mindes endnu den første koncert i gårdejer H. P. Hansens have. Vi stod på verandaen, og foran os på plænen lejrede vore tilhørere sig. Klaver var der ikke, så vore solister fik ikke lejlighed til at udfolde sig, men Messell kunne da deklamere — »Fjeldspringet« og »Den store Bjørns Endeligt«. — Bagefter samledes vi alle om borde med jordbær, og vi drog hjem pr. vogn eller til fods til de værtsfolk, vi var indkvarterede hos. Næste dag var en søndag, og flere af os fulgte med vore værter til Rødding, i hvis valgmenighedskirke vi hørte pastor Lycke; det var også en oplevelse.

De næste par dage sang vi i forsamlingshuse i Arnum og Spandet ude vestpå; vi lærte her et par brødre af den kendte slægt Fink at kende. Jeg tror, adskillige af os husker, hvordan vi med Erik Fink om formiddagen vandrede over markerne ud til en eng, hvor en lille krystalklar å indbød os til et bad.

Her blev også mønstret for vore forsamlingshus-koncerter lagt. Når vi havde sunget, dækkedes der op til det store sønderjyske kaffebord. Vi blev hænket rundt om hos vore værter, og husmoderen pakkede op fra en vældig kurv: smørrebrød og masser af kager. Og jeg tør nok sige, vi ikke var kostforagtere.

Så skete det her og mange andre steder, at bordene blev ryddet væk, og der blev spillet op til en lille dans, inden vi skulle hjem og hvile ud til næste dyst.

Efter at vi havde sunget i Gram slotspark til et større folkemøde, gik vor tur østpå. Vore værter kørte for os, eller vi blev sendt med en af de mange »kleinbaner«, som tyskerne havde

anlagt på kryds og tværs; man sagde, at det var bl. a. for at infiltrere egnen med tyske småfunktionærer. — Vi havnede i Sundeved, hvor nogle af os var indkvarterede i Stenderup hos gårdejer Andresen, hvis hustru var en søster til rigsdagsmanden og føreren H. P. Hanssen. Vi sang i Sundeved forsamlingsgård den næste aften, efter at vi havde tilbragt dagen med en tur rundt i Dybbølskanserne og et besøg i Sønderborg. Her havde vi en storartet fører i den unge redaktør Andreas Grau fra »Dybbølposten«. Morgenens efter vor koncert kørte vore værtsfolk os op til Ballebro, hvorfra vi med en færge kom over til Hardeshøj på Als. Herfra gik vi de ca. 10 km til Nordborg, hvor vi skulle være et par dage. Sparekassedirektør Nis Nissen tog imod os, og vi blev indkvarteret på forsamlingshuset »Nørherredhus«, hvor vi skulle synge denne og den følgende aften. Her havde vi det dejligt, blev forkælede, kunne gå rundt i den lille hyggelige by. Nogle af os var inviteret til eftermiddagskaffe af et par søde unge piger — baldamer fra om aftenen — og vi sad i en aldeles idyllisk have ned til søen og drak kaffe med masser af dejlige kager — faderen var konditor. Vi var også ude ved stranden og badede. Også her i Nordborg kom Andreas Grau og tog sig af os; på vej ud til stranden sørgede han for, at vi fik hilst på Peder Grau i Pøl, som var og efter genforeningen blev en af de meget kendte danske førere.

I Svenstrup syd for Nordborg sang vi en følgende aften, og dagen efter blev vi i charabancer kørt ned gennem den dejlige Nørreskov, standsede og fik en forfriskning ved den idylliske Fryndal kro og fortsatte til Asserballeskov, hvor vi skulle synge i kroen om aftenen. Da vi kom ind i kroen, stod der i salen dækket et dejligt bord med hvide og røde roser — det var ved at tage vejret fra os. Der var dog tid til en tur gennem den lille skov og et bad i stranden, inden vi bænkedes med vore værter til kyllingesteg og jordbær før aftenens koncert.

Den næste dag var der arrangeret en køretur for os til Høgebjerg, det højeste punkt på Als; her var dejligt med vid udsigt over øen og Lillebælt. Vi sang nogle sange, og en af selskabet kom hen og hviskede, at »æ amtsvorsteher« sad med sin familie lidt derfra. Han havde dog åbenbart ikke taget forargelse af »Jeg elsker de grønne lunde«.

Jeg husker ikke, hvordan vi kom til Åbenrå, men vi har vel taget med toget dertil, og efter at vi havde fået frokost på »Folkehjem«, blev vi kørt ud til Nørre Hostrup, hvor vi skulle synge i forsamlingshuset om aftenen. Dagen efter tog vi så ned til Øsby på Halk Hoved. Vi tilbragte et par dage der, sang i forsamlingshuset, dansede, og blev den ene dag kørt ud til Kelstrup Strand. Her var to hoteller eller restauranter, det tyske »Viktoriabad« og det mere beskedne danske »Sølyst«, hvor vi holdt til og drak kaffe, efter at vi havde badet. Det var Sprogforeningens sekretær Martin Simonsen, også en af de kendte danske, der særlig tog sig af os her. Morgenen efter at vi havde sunget, blev vi kørt ned til Haderslev fjord, hvor vi med en lille færge blev sat over ved Vonsbæk, og herfra spadserede vi op til Fjelstrup. Om aftenen efter koncerten holdt en stout gubbe tale til os, det var Peder Skau, Bukhave, en broder til Laurids Skau og selv en anset dansk foregangsmand; han var dengang 87 år gammel. I Sommersted var det fru Marie Skau Petersen, også af den ansete Skau-slægt, der tog imod os. På hendes og hendes mands gård var der flere gæster, det var et dansk centrum for egnen, bl. a. hilste vi på forfatterinden fru Martha Ottosen, datter af rigsdagsmanden Gustav Johannsen fra Flensborg og enke efter Johan Ottosen, forfatteren til »Det haver så nyligen regnet«.

Vi nærmede os nu afslutningen på vor rejse. Dog var der endnu et par indbydelser til os. Ejeren af Thornumgård, ikke langt fra Rødding, havde indbudt os som sine gæster, hvis vi ville synge for hans naboer og venner om aftenen. Det var en herlig oplevelse. Der var redt op til os i en stor stue på gården, og vi havde megen morskab, inden vi faldt til ro — så godt morede vi os, at vor vært, den unge proprietær, kom ind til os og bad om at få lov at være med i morskaben. Den næste dag kørte han os til Skodborg, og her havde vi vor sidste aften, der endte med dans, og hvor vi havde den glæde, at adskillige, som havde hørt os andetsteds, mødte op for at tage afsked med os.

Så gik turen til Vamdrup og med toget til Kolding, hvor vi om aftenen gik om bord i damperen, der skulle føre os til København.

Vi havde i disse tre uger haft så mange frydefulde oplevelser,

samvær med mange prægtige mennesker og et herligt indbyrdes kammeratskab, at vi alle har bevaret minderne derom gennem årene. Mange af os havde kontakt med nogle af de sønderjyder, vi havde lært at kende — men to år efter kom krigen, og forbindelsen blev brudt. Hvor mange af de yngre blandt vore venner, der blev på slagmarkerne, ved vi ikke, men mange tanker gik til dem i de mørke krigsår, og det var ikke mindst dem, vi tænkte på, da flagene gik til tops dernede ved genforeningen.

Edvard Hansen.

ÅRETS GANG PÅ JONSTRUP

Året har været præget af det rektorskifte, som fandt sted den 1. august, uden at det dog har haft nogen væsentlig indflydelse på det daglige arbejde. Men det er klart, at et lederskifte altid vil blive imødeset med spænding, vel netop på et sted, hvor traditioner er i så høj hævd, som det er tilfældet på Jonstrup. Spændingen blev løst til alles tilfredshed, rektor Per Mogens Hansen er fuldt og helt gået ind for det, som kaldes Jonstrup-ånden.

De musikalske arrangementer har som sædvanlig været præget af høj kvalitet. Samarbejdet med Lyngby kammermusikforening har været til alles tilfredshed, og blandt de musikere og ensembler, der i år har besøgt seminariet, kan nævnes Elisabeth Sigurdson sammen med Den danske Kvartet, Det kgl. Kapels blæserkvintet, Ester Wagnig og Wiener Sängerknaben. Musikudvalget har bl. a. arrangeret en aften med litterært og musikalsk indhold. Det var seminariets studerende og lærere, der læste op og spillede, lige fra gammel musik til moderne jazz. Aftenen blev holdt i sanglesalen i skæret fra levende lys, en særdeles vellykket aften.

Aftenforedragene har måske ikke været lige så hyppige p. g. a. den ugentlige foredragstime, men kvaliteten har til gengæld været meget høj. Professor Frederik Nielsen talte i forårssemesteret om »Modernismen i dansk litteratur« og professor Th. Sigsgaard om »Hvorfor har vi så svært ved at forstå hinanden?« Efteråret har været præget af folketingsvalget, repræsentanter fra de politiske partier har over to aftener givet en orientering om de partier, der stillede op til valget. Udover disse aftener har Truffauts film »Ung flugt« været vist, og Jytte Lyngbirk har holdt foredrag med emnet »Er absurditeten kun for de voksne?« I foredragstimerne i undervisningstiden har en række emner været taget op, bl. a. »Det nordiske samarbejde« ved Frans Wendt, gæstelæreren professor Clemmer om U. S. A., kirkemi-

nister fru Bodil Koch om folkekirken, viceskoleinspektør fru Illum om hjælpeskolen og dens arbejde, overlæge dr. Viggo Starcke om Danmark i verdenshistorien, lektor Børge Hjerinov har fortalt om og vist lysbilleder fra sin tur til U. S. A. Skuespilleren M. Markward har læst uddrag af Dostojevskijs »Raskolnikov«, medlemmer af Bagsværd amatørscene opførte en enakter. En del andre emner, som det vil føre for vidt at komme ind på her, har ligeledes været behandlet.

Året begyndte i festhenseende med karnevallet den 22. februar, hvortil den nuværende 3 n. havde lavet en revy, i hvilken mange af tidens »svøber« blev hængt ud. Årets store specielle fest, afskedsfesten for rektor Morville, fandt sted den 30. maj. Det lykkedes virkelig lærerne og de studerende i forening at få skabt en værdig ramme om dette arrangement. Der var inviteret gæster fra undervisningsministeriet, Lyngby-Tårnbæk kommune, praktikskolerne, Jonstrupsamfundet m. fl.

Lektor K. Viderø, lektor A. Holkenov og adjunkt K. Karlsen opførte uddrag af »Kardinalernes middag«, seminariets kor og orkester sang og spillede. Blandt talerne skal nævnes kontorchef Vagn Jensen, skoledirektør Th. Thomsen, formanden for Jonstrupsamfundet Kaj Bang, lærerrådets formand V. Kesselhahn, den daværende formand for De studerendes Råd, Per Thornberg, m. fl. Seminariets lærere overrakte rektor Morville et fjernsyn og de studerende et ægte tæppe i afskedsgave. I seminariet blev der plantet et træ, »Morvilles træ«; i den forbindelse talte den fhv. redaktør af Jonstrupbogen, Viktor Pedersen. Mange andre begivenheder kunne nævnes fra denne aften, pladsen tillader det ikke, blot skal det endnu engang siges, at værdigere fest og hyldelse kunne ikke være blevet rektor Morville til del, her kom al den respekt og hengivenhed, som mange nærer for rektor Morville, til udtryk.

Dimissionsfesten den 8. juni formede sig som sædvanlig som en festlig afslutning for afgangsklasserne. Den 19. august begyndte seminariet igen; sammen med en række gæster såmledes de studerende i festsalen for at overvære rektor Per Mogens Hansens indsættelse og indsættelsestale. For at festliggøre dagen spillede Den danske Kvartet. Øjeturen den 1. september fandt sted i strålende sommervej, 120 nye studerende blev budt vel-

kommen. Den 5. december opførte II a og b Heibergs »Nej« og Eugene Ionescos »Den skaldede sangerinde«. Det blev en stor succes og ligeledes festen bagefter. Julefesten den 18. december blev traditionen tro en hyggelig afslutning på året, 3.s opførte et julespil af Finn Høfding, rektor Per Mogens Hansen holdt juletalet, lektor B. Hjermov læste julehistorien, og kor og orkester bragte de musikalske indslag sammen med musiklærerne.

På sportens område er det udadtil ikke lykkedes seminarieret at klare sig så godt, men indadtil har der været en aktivitet som aldrig før.

Det har været de praktiske fag, der har været størst interesse ved i forbindelse med valg af studiekredse, der er således oprettet to i formning og en i sløjd og husflid.

Mindestuen har der været arbejdet flittigt med, det er vort mål at få den færdig til samfundets møde den 5. juni 1965.

Om det i 1965 vil lykkes at få vedtaget den nye seminarielov, vides ikke, og hvad den vil bringe, vides heller ikke med bestemthed, selv om man har lov til at gisne. Men hvad end resultatet bliver, er det givet, at de kommende år vil stille store krav ikke alene til de enkelte studerende, fordi deres ansvar og indflydelse bliver større og større, men også til sammenholdet, fordi det bl. a. er det, der skal give seminarieret ansigt udadtil, og som indadtil skal bevare de gode traditioner og fremelske nye.

Aage Nedergaard Jensen.

DIMITTENDER 1964

4-års linien.

Doris Holm Bork	Jette Vejling Kristensen
Willy Hjalmar Christiansen	Birger Juhler Kristiansen
Jørgen Dann	Heidi Kromayer
Lis Grete Frydensberg	Bent Madsen
Karen Hansen	Jens Dahl Madsen
Lise Andersen, f. Ejby Hansen	Lis Meyland
Gunnar Hjarndal	Bente Dommer Møllekær
Svend-Erik Hedin	Gerda Linding Nielsen
Jette Heinemann	Rune Agersø Nielsen
Vagn Holberg	Svend Nielsen
Susanne Linnet Larsen, f. Holm	Vivi Rudbæk Olsen
Hanne Ulricha Iversen	Vivi Poulsen
Helle Ryberg Jansen	Birgit Lykke Schrøder
Frank Guldager Johansen	Kaare Jacob Tinglev Wessel

3-års linien.

Kirsten Banholdt Andersen	Bente Berg-Sørensen, f. Hansen
Preben Bacci	Bodil Rørbæk Hansen
Eva Christensen, f. Balmer	Mogens Hillig
Jytte Lone Beeh	Kirsten Marie Hørlyck
Lis Bruun	Flemming Bitsch Jørgensen
Torsten Büchmann	Jette Knudsen
Kristian Thorup Christensen	Allan Bjørn Kristensen
Lene Seemann Christiansen	Hanne Kristensen
Svend Olaf Fleuron	Ida Darger, f. Kristensen
Hanne Gade	Gunnar Emil Bodker Larsen

Bodil Laursen, f. Ingerslev	Eva Annelise Wolsing Jensen
Nina Maarbjerg	Kurt Kachne
Birte Merete Pedersen	Torsten Kasch
Karen Elsebeth Pedersen	Else Mouritsen
Anne-Merete Riis	Eva Grit Nielsen
Lis Sund	Per Ulrik Nielsen
Helle Halskov Sørensen	Lene Kofoed Olsen
Anne Louise Tauson	Bente Pedersen, f. Schultz
Bente Karen Andersen	Anni Elise Buhl, f. Petersen
Agnete Marianne Bech	Geske Marie Petersen, f. Bojsen-
Annie Birgitte Ohlendorff, f.	Møller
Aagesen Bruun Christensen	Inge Margrethe Rasmussen
Ole Peter Christiansen	Ebbe Juel Riishøj
Merete Fredsted	Marianne Schaldemose-Pedersen
Inger Kathrine Frisch, f. Lollike	Edith Sørensen
Inge Gajhede-Pedersen	Kirsten Løgtholt Thomsen
Marianne Hancke	Nanna Wineken, f. Vind
Birte Lond Hansen	Bente Andersen, f. Wittrock
Bodil Merete Jacobsen	Birte Elmer

FRA JONSTRUPPERNES VERDEN

Jørgen Hegelund.

Vi har mistet en fornem repræsentant for det gamle Jonstrup, Borgen i skovkanten, Bredstrups Jonstrup.

En hel bog skulle der til for at give en nogenlunde fyldig skildring af Jørgen Hegelunds mangesidede virke — i topklasse som det var, alt, hvad han lagde navn til — hans helhjertede arbejde med »den lille skole«s store muligheder, hans andel i nyskabelser indenfor læse- og lærebogsområdet — hans usædvanlige indsats for biblioteksarbejdet i Vestsjælland, for grænse- og foreningen Norden o. m. a.

Her vil det være naturligt at sige et par ord om ham som jonstrupper.

Jørgen Hegelund var en værdig søn af den gamle borg. Allerede som borger hørte han til de usædvanlige — mere moden, mere kundskabsrig, mere varmhjertet jonstrupper end nogen af sine samtidige. Ikke en af dem, der »gjorde sig gældende« ved ydre, sejrrig fremtræden. Tværtimod. Men ingen af os glemte ham, livet igennem.

Når Fatter i sin dimissionstale engang sagde: Hold fast ved de venner, I får i de unge år — thi venner i egentlig forstand får I næppe senere i livet! — så var der ingen, der mere end Jørgen Hegelund efterlevede det råd. Hans vennefølelse var altbærende, alt-tålende, uopslidelig.

Trofasthed var i det hele taget et fremtrædende træk i Jørgen Hegelunds karakter — trofasthed mod sin ungdoms idealer, trofasthed mod sine venner, mod sit arbejde, der altid skulle være, og var, langt ud over jævnmålet, og mod sine jonstrupminder: Han har sikkert efterladt sig den største og festligste samling jonstrupiata, der findes — i breve, i vandrebøger, i billeder og artikler af og om Jonstrup og jonstrupperne. En guldgrube for den, der vil studere Jonstrups historie. (Det vil være mange jonstrupperne bekendt, at Jørgen Hegelund var en af »de seks«. Red.)

Det var da også næsten en selvfølge, at Jørgen Hegelund blev medstifter af Jonstrupsamfundet i 1921, styrelsesmedlem i 25 år, deraf 10 år som formand, og at han blev æresmedlem på sine gamle dage.

Godt, at »de ædles æt dør aldrig ud«!

Svend Graham.

Poul Müller.

Overbibliotekar Poul Müller, Statens pædagogiske Studiesamling, fyldte 70 år den 23. oktober 1964 og måtte derfor trække sig tilbage fra den institution, hvis stilling i dansk pædagogik først og fremmest skyldes hans arbejde.

Poul Müller, der er københavner, blev dimitteret fra Jonstrup i 1915 og derefter ansat i Københavns skolevæsen, hvor han med liv og sjæl gik op i skolearbejdet, samtidig med at han tog studentereksamen og påbegyndte studier ved universitetet. De nye pædagogiske strømninger, der i 1920erne kom til Danmark, greb ham, og han gik ivrigt op i arbejdet med skolebibliotek og lejrskole. Et arbejde, der har sat sig spor i »Foregangsmænd«, som han udgav sammen med Jakob V. Pedersen, og »Ud i Naturen«, som han var med til at redigere, og hvori han selv skrev om arkæologien i lejrskolen.

1929 tvang en stærkt fremskreden tunghørighed ham til at opgive lærergerningen og studierne, og han fik en retrætepost som inspektør og leder af samlingerne af didaktiske hjælpemidler ved Dansk Skolemuseum. Det viste sig dog at blive alt andet end en retrætepost, idet Poul Müllers virkestrang og energi ikke var blevet svækket. Utrættelig var han i sine bestræbelser for at gøre lærerne opmærksom på de ny undervisningsmidler, og utallige er de foredrag og demonstrationer, han har holdt på seminarier og i lærerkredse landet over. 1936 blev han leder af hele institutionen, der nu havde skiftet navn til Statens pædagogiske Studiesamling, og hans virksomhed udvidedes til også at omfatte biblioteket, som under hans ledelse udviklede sig fra at være lille og yderst blandet til at blive et rent pædagogisk og pædagogisk-psykologisk bibliotek af høj karat.

Poul Müller var nok i sin lærertid grebet af de ny ideer, men han har altid været i besiddelse af en stærk kritisk sans, der har søgt at udskille det i nye pædagogiske tanker, der var af blivende værdi, og han har altid været villig til at støtte og opmuntre alvorlige pædagogiske bestræbelser, som han mente, der var hold i.

Hans store belæsthed og uhyre hjælpsomhed gjorde ham populær blandt pædagoger og forskere, og han nøjedes ikke med at hjælpe dem, der af sig selv indfandt sig på studiesamlingen. Det var ham lige så magtpåliggende, at de bøger, biblioteket anskaffede, også blev kendt af dem, han vidste interesserede sig for det pågældende emne.

Trods arbejdet med at udbygge studiesamlingen og med at følge den pædagogiske udvikling i ind- og udland og trods de mange udvalg o. l., som han var medlem af, fik Poul Müller også tid til at beskæftige sig med skolehistorie, mest med skolebøgernes og skolemateriellets historie, som vi sidst så det i Danmarks Lærerforenings festskrift »Af landsbyskolens saga« ved skolelovens jubilæum i 1964. Man må derfor håbe, at han nu i sit otium, fri for alt administrativt besvær, vil kunne fortsætte og intensivere disse skolehistoriske arbejder.

Robert Hellner.

Ny lærer.*Ruth Munk.*

Født 19. oktober 1921 på Frederiksberg. Matematisk student fra Nørre Gymnasium 1940. Skoleembedseksamen i 1946 (naturhistorie og geografi, hovedfag botanik (mykologi). — 1950—55 ved Th. Langs Skoler, Silkeborg (forskoleseminariet, seminariet og gymnasieskolen). — 1955—64 adjunkt ved Gentofte Statsskole blandt andet med undervisning på skolens såkaldte biologiske forsøgslinie 1959—61. — Sommeren 1963 efteruddannelse i biokemi. — 1. august 1964 semi-

narieadjunkt ved Jonstrup Statsseminarium.

Valg.

På valg i 1965 er seminariets repræsentant, Børge Hjerinov, og kassereren, overlærer Wilh. Thomsen. Desuden vælges endnu en repræsentant for København og omegn.

Bidrag til Mindestuen.

A. S. A.	10	A. M.	50	A. J.	5	K. D.	50
B. R.	5	R. H.	5	P. H. H.	5	J. N.	5
H. C. J.	10	S. G.	5	E. V.	10	J. K. L.	10
A. W.	5	L. H.	10	K. R.	10	N. N.	2
H. A.	7	E. R.	17	I. P.	25	H. K. P.	12
A. O.	2	K. N.	2	K. A.	10	I. B.	2
G. W. C.	10	H. P. M.	7	H. B.	3	F. B.	3
K. B.	25	H. M. D.	10	D. 20.	100	ialt	432 kr.

Mindestuen skulle gerne være en værdig ramme om det Jonstrup, der har haft så stor betydning gennem snart 175 år. Til materialer og indretning kræves stadig et beløb — arbejdskraft-